

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Гресь Юлія Олегівна РЕФЛЕКСИВНЕ МИСЛЕННЯ В ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО.....	504
Загородній Ігор Вікторович ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ПЕРЕВІРКИ НА ПОЛІГРАФІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ КАДРОВОГО ДОБОРУ НА СЛУЖБУ В ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНАХ	506
Колодіна Анна Сергіївна ЩОДО ПИТАННЯ АЛГОРИТМІЗАЦІЇ СЛІДЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	508
Хижняк Євген Сергійович, Холод Олег Володимирович ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	511
Чіпко Наталія Василівна, Лисяк Назар Васильович РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ	512
Шишацька Юлія Олегівна ВЗАЄМОДІЯ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ КОНФІДЕНЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА	515
Чернов Олександр Віталійович МОДУС ОПЕРАНДІ ЯК ВИЗНАЧНА КРИМІНАЛІСТИЧНА КАТЕГОРІЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ УМИСНИХ ВБИВСТВ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ	519
Єленич Світлана Ігравівна ОДЕСЬКА КРИМІНАЛІСТИЧНА ШКОЛА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ МОДЕЛІ ОБ'ЄДНАННЯ ВЧЕНИХ.....	521
Стаурська Олександра Миколаївна ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ НЕЗАКОННОМУ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КІБЕРПРОСТОРУ	524
Абу Еласал Анна Олександрівна ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИСТОСТІ ОСІБ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ЛЕГАЛІЗАЦІЮ ДОХОДІВ ВІД КОРУПЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	526
Алексєєва Ліна Леонідівна ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКИХ РОЗСЛІДУВАНЬ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	528
Бершавська Анастасія Сергіївна ДО ПИТАННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЗНАЧУЩОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПОСОБНИЦТВОМ АГРЕСОРУ	530
Горобець Євген Вікторович ДОСУДОВЕ РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	531
Єлхін Олексій Володимирович ЦИФРОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ЯК ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ДОХОДІВ, СФОРМОВАНИХ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	533
Кривда Людмила Русланівна ДОПОМОГА СУДОВО-МЕДИЧНОГО ЕКСПЕРТА (СПЕЦІАЛІСТА) В ОГЛЯДІ ТРУПА НА МІСЦІ ПОДІЇ	535
Кухарук Ігор Миколайович ІНСТИТУТ АДВОКАТСЬКОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЯК ФОРМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ЗМАГАЛЬНОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	537
Кучеров Дмитро Сергійович ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ АУДІО- ТА ВІДЕОКОНТРОЛЮ ОСОБИ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	539
Луцюк Роман Петрович СТРУКТУРА ТА ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІЗНАННЯ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	541
Макогін Ірина Володимирівна ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ВБИВСТВ, ВЧИНЕНИХ З НЕОБЕРЕЖНОСТІ	543
Мурашко Анастасія Сергіївна МОДЕЛІ ЗАЛУЧЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА-ПРОФАЙЛЕРА В МЕЖАХ ЗДІЙСНЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	545
Наумович Ігор Сергійович ТИПОВІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НЕБЕЗПЕЧНИХ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	546
Паламарчук Олексій Олександрович ЩОДО ПИТАННЯ НАДАННЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ОСОБИСТОСТІ ЗЛОЧИНЦЯ У СКЛАДІ ЗЛОЧИННОГО УГРУПУВАННЯ.....	548
Пишненко Ірина Юрївна КРИМІНАЛІСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....	551

Хижняк Євген Сергійович

Національний університет «Одеська юридична академія», декан факультету адвокатури та антикорупційної діяльності, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент

Холод Олег Володимирович

Національний університет «Одеська юридична академія», завідувач стрілецького тиру, викладач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Говорячи про морально-психологічну підготовку студентів, необхідно розглянути витoki підготовки та виховання. У період навчання практично повністю формуються професійні навички, які вносять корективи у процес формування особистості. Весь процес вогневої підготовки повинен починатися з вивчення поняття стрільби, студент повинен розуміти, з чого складається постріл, що в свою чергу визначається і фізіологічною, і психологічною сторонами. Саме техніка пострілу зумовлює точність влучення, але без психологічної підготовки не зробити пострілу.

Страх – природна реакція людини на реальну загрозу життю та здоров'ю. Його негативна роль у момент стрільби або вогневого контакту давно відома і, отже, бажання не відчувати страху, бути хоробрим цілком зрозуміло. Ігнорування загрози не є характерним для людини, воно неприродне. Понад те, переживання страху чи небезпеки – швидше позитивна сторона нашої природи, ніж її порок. У процесі виживання людини страх грає значну роль, будучи, по суті, пусковою кнопкою, що переводить психіку в стан готовності, є каталізатором, що прискорює перебіг фізіологічних процесів. Отже, особи повинні не придушувати страх, а долати його негативні наслідки. Виходить, альтернатива неприродної блокади страху існує. Зрозуміло, що людина, скута страхом, – легка здобич для супротивника.

При організації вогневої підготовки необхідно уникнути спокуси навчати студентів рішенню «нагальних завдань» вогневого контакту. Якщо умови реального вогневого контакту (бою) поза бойовими діями відтворити неможливо, комплексний вплив реальних загрозливих факторів необхідно замінити надлишковим інформаційним та руховим навантаженням навчальних завдань. Без стрілецького тренінгу немає шляху до справжньої майстерності та безстрашності. Стрільба є мистецтвом і наукою розслаблення та концентрації. Потрібно вчитися отримувати насолоду від навчання, від будь-якого точного пострілу. Виходячи зі свого досвіду, зазначимо, що на початку навчання необхідно подолати страх студентів перед зброєю. Є страх пострілу і боротьба з віддачею, іноді дуже важко визначити, чого більше боїться студент. Це відволікає від чіткого виконання прицілювання, спуску гачка і тримає нервову систему в напруженому стані. Слід також враховувати, що нестійке положення зброї може залежати від нервового стану студента, у якого частішає пульс при перших стрільбах з бойової зброї. З усіма цими страхами можна і треба боротися, це лише питання часу. Однак його часто й не вистачає через недостатню кількість годин або нерівномірний розподіл щільності занять.

Вважають, що страх не можна подолати логікою, уявами і наказами, напругою волі. Можна виділити два основні шляхи розвитку самовладання у студентів: виховання; оволодіння студентами спеціальними психотехнічними прийомами зняття страху.

Психотехнічні прийоми дозволяють у стресовій ситуації швидко зняти негативні переживання та змінити хід думок у позитивному напрямку. Студенти ефективніше входять у ситуацію, що сама собою витісняє страх. Зняття страху, зменшення ступеня тривожності можливі на основі застосування спеціальних дихальних вправ.

Спеціальні дихальні вправи:

- почніть з розслаблення, відверніться від тривожних думок. Сядьте зручніше, спина пряма, ноги поставте так, щоб тіло зайняло зручне, врівноважене положення. Кисти рук покладіть на коліна долонями вгору. Закрийте очі. Намагайтеся розслабити м'язи;
- зосередьте свою увагу на диханні. Усвідомте його ритм. Роблячи вдих- видих, відчуйте по можливості всі фізичні відчуття, які виникають під час вдиху та підйому грудної клітки, видиху та опускання грудної клітки. Не змінюйте ритм дихання. Зосередьте увагу на видиху та з кожним видихом «відпускайте» від себе турботи, тривоги, неприємні розмови, погрози, негативні думки тощо.

Оцінка готовності до дій в екстремальних умовах включає дослідження адаптаційного потенціалу особистості, тобто її стійкості до стресових впливів несприятливих впливів, здатності до мобілізації та активізації діяльності, самоконтролю.

Психологічна підготовка – процес формування у людей психологічної стійкості і психологічної готовності до дій, у складних і небезпечних умовах, в нервовопсихічній напруги, подолання труднощів, пов'язаних із воєнним станом. Психологічна підготовка є напрямком психологічного забезпечення, реалізується шляхом формування у здобувачів освіти відповідних знань, умінь, навичок, спроможностей, які забезпечують їх психологічну готовність до організованих, ініціативних та активних дій, оволодіння студентами необхідними знаннями у подоланні психологічних навантажень; їх здатності швидко перебудовуватись відповідно до обставин.

Список використаних джерел

1. Організація психологічної підготовки у Збройних Силах України : метод. посіб. / за ред. генерал-майора В. Клочкова. Київ : Центр навч. літ., 2023. 325 с.
2. Смирнов Б. А., Долгополова Е. В. Психология деятельности в экстремальных ситуациях. Харьков : Гуманит. центр, 2007. 273 с.
3. Сахарова Є. Р. Психологічний аспект вогневої підготовки поліцейських кадрів в умовах реформування МВС України. *Правовий статус Національної поліції України: історія, сьогодення, перспективи розвитку* : тези доп. учасників наук.-практ. конф. курсантів, студ. і слухачів магістратури (м. Харків, 11 груд. 2019 р.). Харків, 2019. С. 102–105.
4. Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю : наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-16#Text>

Ключові слова: вогнева підготовка, психологічна стійкість, студенти, стрілецька зброя, вогнепальна зброя.
Keywords: fire training, psychological stability, students, small arms, firearms.

Чіпко Наталія Василівна

Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук,

Лисяк Назар Васильович

Національний університет «Одеська юридична академія», аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності

РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ШАХРАЙСТВА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

В умовах сучасності дії шахраїв охоплюють все більше сфер життя суспільства. Відповідно з розвитком науково-технічного прогресу вдосконалюються й методи шахраїв. Таким чином, для розслідування кримінальних правопорушень даного виду одних знань слідчого є недостатньо, у зв'язку з чим постає необхідність залучення експертів, спеціалістів.